

Kolumni

TEIJA MARTINSSON

Kirjoittaja on Ruotsissa asuva vapaa toimittaja.

Suomen hallituksen toimittava pian

Ruotsiin 1960- ja 1970-luvuilla muuttaneet suomalaiset olivat merkittävässä roolissa, kun ruotsalaisen kansankodin hyvinvoinnin perusta rakennettiin. Tässä on kiitos: suomenkielisen vanhustenhoidon järjestäminen on kiven alla, vaikka vieraan kielen muistaminen saattaa tuottaa vaikeuksia jopa aivan terveille vanhuksille.

Monet ruotsinsuomalaiset aktiivit ovat tehneet vuosikausia töitä asian puolesta, mutta tulokset syntyvät hitaasti.

Hyvä esimerkki on lounaisruotsalainen Tranemon kunta. Pitäjän Suomenkielisen palvelu- ja hoitokotiyhdistyksen puheenjohtaja **Ritva Koivunen-Heino** sai lobata kuntaa yli kymmenen vuotta ennen kuin mitään alkoi tapahtua.

Eräässä kunnassa on jopa annettu ymmärtää, että vaikka suomenkielisiä hoitopaikkoja on, niistä ei pidä puhua.

Poikkeuksien tuki on. Lounaisruotsalaisessa Boräsin kaupungissa vanhuksille on jo viisi suomenkielistä osastoa, joista kolme on dementiaosastoja.

Paula Risikon sopi mennä kertomaan näkemyksistään myös Ruotsiin.

Pelkän hyvän tahdon varaan ruotsinsuomalaisia vanhuksia ei kuitenkaan pidä jättää. Tulossa oleva Ruotsin hallituksen vähemmistöpoliittinen esitys eli päätös siitä, mitä oikeuksia Ruotsin kansalliset vähemmistöt voivat saada jatkossa, ei valmistelusta vuotaiden tietojen mukaan näytä valoisalta. Hallituksen selvittäjä **Bertil Bengtsson** on kallistumassa sille kannalle, ettei suomen ja meänkielen hallintoaluetta laajennettaisi.

Suomessa on käynnistymässä perusterveydenhuollon uudistaminen, jonka myötä ikäihmisten pitkäaikaiselle laitoshoidolle asetetaan valtakunnalliset tavoitteet. Peruspalveluministeri **Paula Risikko** (kok) on peräänkuullut kodinomaisia asumisjärjestelyjä ja erityisesti kunnioitettavaa suhtautumista vanhusten itsemääräämisoikeuteen.

Hänen sopi mennä kertomaan näkemyksistään myös Ruotsiin, jotta sikäläiset Suomen kansalaiset tulisivat vanhoina edes ymmärretyiksi hoitopaikoissaan.

Suomen kieltä kuritetaan taas Ruotsissa

VÄHEMMISTÖT. Suomen kieli on jälleen säästötoimien kohteena Ruotsissa. Luulajan teknillinen yliopisto on supistamassa opetuksen minimin. Syksystä lähtien suomen opetukselle on varattu enää neljännes yhden opettajan työajasta.

– Jos ei ole tarpeeksi oppilaita, ei ole varaa pitää opettajia, Luulajan teknillisen yliopiston kielen laitoksen johtaja **Cathrine Norberg** sanoi Sisuradion haastattelussa tiistaina.

Luulajan teknillisellä korkeakoululla on valtakunnallinen vastuu opettajakoulutuksen kaksikielisten opiskelijoiden suomen opetuksesta Ruotsissa. STT/TUKHOLMA

Kiikari

Pablo Sanchez/Reuters

Lävistys. Harras hindu kilvoitteli uskonnollisesti lävistämällä poskensa ja kielensä valmistautuessaan täydenkuun päivän kulkueeseen Sri Srinvasa Perumalin temppelissä Singaporissa tiistaina.

Paremminkin olisi rikoksen voinut tehdä

EPÄONNI. Australialainen tuomari pilkkasi oikeudessa varaskaksikko, jonka rosvoisretki ravintolaan epäonnistui totaalisesti.

Mies ja nainen tunkeutuivat ravintolaan anastamaan päivän kassaa. Jonkun sortin säkin kanssa duo ravintolasta poistuikin. Pussissa oli leipää.

Pakeneviin 36- ja 38-vuotiaisiin iski paniikki. Siinä rytäkässä he tunkeutuivat vääriin pakoautoon. Loppuhupentunakuisi pysyvä heilutellut mies ampui vahingossa naisseuralaistaan lonkkaan.

Parivaljakko on tunnustanut syyllistyneensä aseelliseen ryöstöön. STT/AFP/SYDNEY

Konna valitsi keikalleen väärän paikan ja ajan

TOHELOINTI. Ryöstöä yrittänyt voro valitsi Kanadassa väärän paikan ja ajan. Mies yritti ryöstää alkoholimyymälän, joka sijaitti vastapäätä poliisiasemaa.

Albertan Edmontonissa heilunut roisto teki yrityksenä siihen aikaan kun vastapäätä kuhisi koppelakkeja, koska poliisien työvuoro oli vaihtumassa.

Kaupan myyjä katsoikin voivansa kieläytyä antamasta rahaa naamioidulle ryöstäjälle.

Kun voro oli pakenemassa, myyjä pirautti poliisiasemalle. Muutama poliisi käveli kadun yli ja pidatti ryöstäjän kaupan parkkipaikalta. STT, REUTERS/CALGARY

Tom Cruise on skientologian Goebels.

Thomas Gandow Saksan protestanttisen kirkon pappi Cruisen tuoreesta skientologia-videosta

Suomi-mummo jää Ruotsissa helposti heitteille

Vanhukset: Suomenkielisen hoidon puute aiheuttaa vääriä diagnoosejaTEIJA MARTINSSON
Tukholma

Ruotsinsuomalaisia vanhuksia makaa ylläikäytynä käytetyissä vaiפוissa Ruotsin vanhustenhoidonlaitoksissa, koska he eivät saa hoitoa omalla äidinkiellään.

Erityisesti dementikot kärsivät, koska he unohtavat ruotsin kielen lähimuistin heikennyttä. Ongelmaa pahentaa suomenkielisen hoitohenkilökunnan vähäisyys.

– On järkyttävää, kun kieli menee. Sellaista elämää en halua vanhana elää, sanoo asiaan vihkiytynyt Tranemon Suomenkielisen palvelu- ja hoitokotiyhdistyksen puheenjohtaja **Ritva Koivunen-Heino**.

Ruotsinsuomalaisten vanhusen asema on tullut ajankohtaiseksi, koska 1960- ja 1970-luvuilla Ruotsiin muuttaneet suomalaiset ovat ikääntyneet.

Kymmenilletuhansille ruotsinsuomalaisille vanhuksille järjestetään suomenkielistä hoitoa vain muutamassa kunnassa, koska laki ei sitä vaadi. Vain suomenkieliselä hallintoalueella Ruotsin Lapissa hoito on järjestettävä hoidettavan äidinkiellällä joko kokonaan tai osittain.

Apuhoitaja Sylvia Hirvosen (vas.) ja harjoittelija Sami Okbzagien työpaikka on harvinaisuus Ruotsissa. He työskentelevät suomenkielisellä vanhusten dementiaosastolla.

Hoito omalla äidinkiellä antaa elämänlaatua ja tulee edemmän päälle halvemmaksi, kun tulkkeja ei tarvita. Helena Kivisaari

suomenkielistä hoitoa ei järjestetä, jos ei ole kysyntää.

Henkilöstöstä pulaa

Paikoin ruotsinsuomalaiset ovat turvautuneet omaan apuun. Joillekin paikkakunnille on perustettu yksityisiä hoitokoteja. Senioriasuntoloita on käynnistetty myös yhdistysten turvin.

Mutta myös suomenkielinen hoitohenkilökunta vanhenee, evättä jälkipolvet välttämättä enää hallitse kieltä. Ongelmaa on pyritty ratkaisemaan järjestämällä kaksikielistä hoitoalan koulutusta Mälaren-laakson korkeakoulussa.

Toivo pannaan nyt Ruotsin hallitukseen, jonka on määrä antaa vähemmistöpoliittinen

Fakta
Suomalaiset Ruotsissa

1960- ja 1970-luvuilla sadattuhannet suomalaiset muuttivat Ruotsiin. Vuonna 2006 Ruotsissa oli 56 000 suomalaistaustaista yli 65-vuotiaista. Noin 6 prosenttia heistä oli hoidon tarpeessa. Vuoteen 2020 mennessä suomenkielisten vanhusen määrän arvioidaan nousevan 70 000:een. **Suomenkielinen** hoito tataan vain Pajalan, Haaparannan, Kiurunan, Jällivaaran ja Övertorneän kunnissa.

esitys viimeistään ensi vuoden maaliskuussa. Sen myötä ratkeaa, laajennetaanko suomenkielistä hallintoaluetta Tukholman seudulta ja Mälaren-laaksoon.

Asiaa kartoittava selvitys on tekeillä, mutta ennakkotiedot eivät ole olleet lupaavia.

Vasta ikävä julkisuus toi Liisa Jääskön äidille hoitopaikanTEIJA MARTINSSON
Borås

Liisa Jääskö sai käydä 1990-luvun lopulla pitkän taistelun ennen kuin hänen halvaantuneelle äidilleen **Elma Hentulalle** järjestyi suomenkielinen hoitopaikka lounaisruotsalaisessa Boräsin kaupungissa.

– Äiti joutui ensin olemaan toista vuotta hoidossa ruotsinkielisellä osastolla, vaikka halvauksen myötä meni se vähäkin kieltaito, joka hänellä oli.

Tilanne teki äidistä apaattisen. Hänellä oli tapana istua pyörätuolissa hissien vieressä odottamassa, että joku suomea taitava tulisi käymään. – Joskus hänet oli laitettu nukkumaan jo kello 17 kakkousissa, Jääskö muistelee. – Hommatkaa asianajaja, jotta pääsen täältä pois, äidillä oli tapana sanoa.

Liisa Jääskö taisteli vuosikausia saadakseen äidilleen suomenkielistä hoitoa.

Lopulta suomenkielisellä osastolla vapautui paikka, mutta sitä ei haluttu antaa Hentulalle. – Kovaa taistelua kesti monta kuukautta. Olin niin vihainen.

Joskus hänet oli laitettu nukkumaan jo kello 17 kakkousissa. Liisa Jääskö

Lopulta Jääskö otti yhteyttä paikallislehteen, joka kirjoitti äidin kohtalosta. Vasta iltapäivälehdillä uhkaaminen käansi virkamiesten päät.

– Äiti virkistyi ihan selvästi. Hän ryhtyi jopa kävelemään omin avuin.

Tapauksen jälkeen suomenkielisten vanhusten hoitopaikkoja on lisätty Boräsissa.

Jääskön äiti kuoli vuonna 2000.

– Kun ei vaan ikinä itse tarvitsi joutua tuollaiseen, vaan saisi nukkua rauhassa pois, Jääskö miettii.

Turkki saa kolkutella EU:n ovia vielä kauan

Pattitilanne: Kansa näyttää vastustavan yhä enemmän EU:n vaatimia muutoksiaESA JÄRVELÄINEN
Aamulehti, Strasbourg

Turkin tie Euroopan unionin jäseneksi näyttää yhä kiviselä, vaikka Turkin johto sanoo EU-hankkeen olevan etusijalla maan politiikassa vuonna 2008. Jäsenyyden toteutuminen menee parhaassakin tapauksessa pitkälle 2010-luvulle.

Turkki aloitti jäsenyysneuvottelut kolme vuotta sitten. Viime vuonna neuvottelut pantiin osin jähin, kun Turkki ei suostunut joihinkin EU:n vaatimuksista.

Isoja kiistoja

Turkki ei halunnut avata satamiaan EU:n jäsenelle Kyprokselle, jonka kanssa Turkilla on kiistaa jaetusta saaresta.

Toinen kiistakysymys on Turkin rikoslain pykälä 301, niin sanottu turkkilaisuuspykälä, jonka mukaan turkkilaisuuden loukkaaminen on rangaistava teko.

Kansa epäilee

Turkin jäsenyysshankkeessa kyse on nyt siitä, miten pitkäksi tavallisten turkkilaisten pinna venyy. Kansan keskuudessa on yhä enemmän vallannut alaa käsitys, että EU sanelee Turkille kaiken mitä sen pitää tehdä.

Suomen kokoomuksen europarlamentaarikko **Piia-Noora Kauppi** sanoo Turkin jäsenyysneuvottelujen ”etenävän kuin juna” kirkasta huolimatta.

– Turkin jäsenyysneuvottelu etenee junan lailla. Turkki ei avannut satamiaan Kyprokselle

Turkin pääministeri Recep Tayyip Erdogan haluaa maansa EU:hun, mutta joutuu ottamaan huomioon nationalistien perustuksen.

eikä ole muuttanut rikoslakinsa turkkilaisuus-pykälää, joten nämä asiakohdat ovat edelleen jäsissä, Kauppi totei Strasbourgissa.

Ärtymys lisääntyy

Piia-Noora Kaupin mukaan ärtymys EU:ta kohtaan on turk-

kilaisten keskuudessa selvästi lisääntymässä.

– Pääministeri **Recep Tayyip Erdogan** kyllä tietää mitä tehdä. Mutta kansalaiset ovat yhä enenevässä määrin saamassa tarpeekseen unionista. He kokevat, että EU yrittää vain vedättää Turkia.

Fakta**Turkin EU-hanke**

Turkki aloitti liittymisneuvottelut EU:n kanssa vuonna 2005.

Viime vuonna osia neuvotteluista pantiin jähin.

Pulmana oli Turkin rikoslain ns. turkkilaisuuspykälä ja se, ettei Turkki avannut satamiaan EU-jäsen Kyprokselle.

Ranskan ja Saksan johto eivät innostu Turkin jäsenyydestä.

Iskut Irakiin

Omia vaikeuksiaan EU-neuvotteluihin on tuomassa Turkin aktiivisuus kurdissien PKK-liikkeen ahdistelussa. Turkki on tehnyt alkuvuonna pariin otteeseen iskuja Pohjois-Irakin kurdissien tukikohtiin. EU, kuten Yhdysvallat, on vaatinut Turkilta pidättyvyyttä iskujen tekemisessä.

Sarkozy jarruna

Lisähankaluuksia Turkin kannalta on se, että EU-puheenjohtajuuden ottaa kesällä Ranska. Presidentti **Nicolas Sarkozy** on tunnettu Turkin EU-jäsenyys-hankkeen voimakkaana vastustajana.